

Yard. Doç. Dr. NAZİME BEYSAN

Doğu Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı

HAK KAVRAMININ HUKUK FELSEFESİ AÇISINDAN ANALİZİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XV
TABLolar.....	XVII
GİRİŞ.....	1
I. HAK KAVRAMININ YAPISAL BAKIMDAN İNCELENMESİ: WESLEY N. HOHFELD'İN HUKUKİ HAK KAVRAMI ANALİZİ	21
A. Genel Olarak	21
B. Hohfeld'in Analizinin Amacı ve Kapsamı	24
C. Hohfeld'in Analizinin Metodolojik Zeminini: Temel Hukuki Kavramlar	29
1. Temel Kavram	31
2. Hukuki Kavramlar.....	33
a. Hukuki Kavramlar-Hukuki Olmayan Kavramlar Ayrımı	33
b. Delil Niteliğindeki Olgular-İşlemsel Olgular Ayrımı.....	36
D. Hohfeld'de Hukuki İlişki Kavramı.....	39
1. Hukuki Bağlılıklar-Hukuki Karşılıklar.....	39
2. Birincil İlişkiler-İkincil İlişkiler Ayrımı	44
E. Hohfeld'in Analizine Hakim Olan İlkeler	47
F. Hohfeld'de Hukukun Temel Kavramlarının Nitlendirilmesi.....	50

1. Talep.....	54
2. Serbestlik.....	58
3. Yetki.....	67
4. Bağışıklık.....	74
G. Hohfeld’de Temel Hukuki Kavramların Karşılıklı İlişkilerinin Değerlendirilmesi.....	76
1. Talep-Ödev ve Serbestlik-Talep Yokluğu İlişkileri.....	76
a. Mantıksal Farklılıkları Bakımından Analizi	76
b. Pozitif Hukuk Kuralları Bağlamında Analizi	89
2. Yetki-Tabi Olma ve Bağışıklık-Yetersizlik İlişkileri.....	91
H. Hohfeld’in Analizinin Bütünsel Olarak Değerlendirilmesi.....	98
II. ARKA PLAN: KLASİK İRADE VE ÇIKAR TEORİLERİ	109
A. Genel Olarak	109
B. Klasik İrade ve Çıkar Teorilerinin Temel Sorunları.....	110
C. Klasik İrade Teorisi.....	115
1. Genel Olarak	115
2. Immanuel Kant’ın Yaklaşımı.....	116
a. Kant’ın Genel Ahlak Felsefesi	117
b. Kant’ın Hukuk Felsefesi Bağlamında Hak Anlayışı.....	124
3. Friedrich Carl Von Savigny’nin Yaklaşımı	132
a. Genel Olarak Tarihçi Hukuk Okulu	132
b. Savigny’nin Hak Anlayışı	139
D. Klasik Çıkar Teorisi.....	143
1. Genel Olarak	143
2. Rudolph Von Jhering’in Yaklaşımı.....	144
a. Hukuk (Hak) Uğruna Mücadele	145

b. Sosyal ve Bireysel Amaçların Aracı Olarak Hukuk.....	152
c. Jhering'in Hukuk Teorisi Bağlamında Hak Anlayışı.....	158
E. Çağdaş İrade ve Çıkar Teorilerinin Hareket Noktası Olarak Bentham'ın Hukuki Hak Teorisi ...	163
1. Genel Olarak.....	163
2. Hukuki Kavramların Analizi Bağlamında Hak Kavramının Nitelendirilmesi.....	169
III. ÇAĞDAŞ İRADE VE ÇIKAR TEORİSİ YAKLAŞIMLARI	185
A. Genel Olarak	185
B. Çağdaş İrade ve Çıkar Teorilerinin Temel Sorunları.....	187
C. Çağdaş İrade Teorisinin Kurucusu Olarak H. L. A. Hart	192
1. Hart'ın Hukuki Hak Teorisi	192
2. Hart'ın Teorisinin Değerlendirilmesi	202
D. Çağdaş Çıkar Teorisi	207
1. David Lyons'un Sınırlandırılmış Yararlanıcı Yaklaşımı.....	207
2. D. Neil MacCormick'in Çıkar Teorisi Yaklaşımı.....	215
3. Joseph Raz'ın Çıkar Teorisi Yaklaşımı	225
a. Hukuki Hakların Model Alınmasındaki Sakıncalar.....	225
b. Hak Genel Kavramının Açıklanması	230
E. Çağdaş İrade ve Çıkar Teorilerinin Değerlendirilmesi.....	246
1. Çağdaş İrade Teorisinin Değerlendirilmesi.....	246
a. Vazgeçilmez Haklar Sorunu	248
b. Hak Sahipleri Sorunu	256
2. Çağdaş Çıkar Teorisinin Değerlendirilmesi.....	259

- a. Mesleki Hakların Açıklanması Sorunu 264
- b. Üçüncü Kişi Yararına Sözleşmeler Sorunu 266

SONUÇ275

KAYNAKÇA 297